

El Sant Greal de les dones

TEXT > SALVADOR GARCÍA-ARBÓS

Mateu Ciurana, històric periodista radiofònic, ha escrit la seva primera novel·la, però no és pas la seva primera obra de ficció, ja que ha escrit el guió i ha dirigit una bona colla de curts cinematogràfics. Vull dir que l'obra no ha aparegut pas per generació espontània o, més apropiadament, per un miracle.

La copa de Caldes és una novel·la històrica, seriosa, ben documentada i molt irònica sobre el Sant Greal, que parteix de la troballa, durant les obres d'urbanització de la carretera de Llagostera, de quatre pergamins escrits en els primers anys del segle IX. Diria que és una seqüela de *La història més gran jamai contada* i de la segona aventura d'Indiana Jones. Hi ha teologia de les religions explicada de manera molt entenedora, periodisme, ficció històrica sense errors de continuïtat, humor i molta versemblança. I aconsegueix explicar dos mil anys d'història de Caldes de Malavella, de Roma i del cristianisme universal.

Malgrat tot, aquest periodista catòlic, apostòlic i romà assegura que «aquest no és un llibre d'història, ni tampoc és un tractat religiós. I tampoc no és un treball periodístic». *A priori* sembla una novel·la local, perquè situa l'acció a Caldes de Malavella. Però, com els mestres de poble, parla de Roma, dels primers cristians, de l'edat mitjana, del nazisme —recordeu que Himmler

va pujar a Montserrat buscant el Sant Greal—, del franquisme i d'avui.

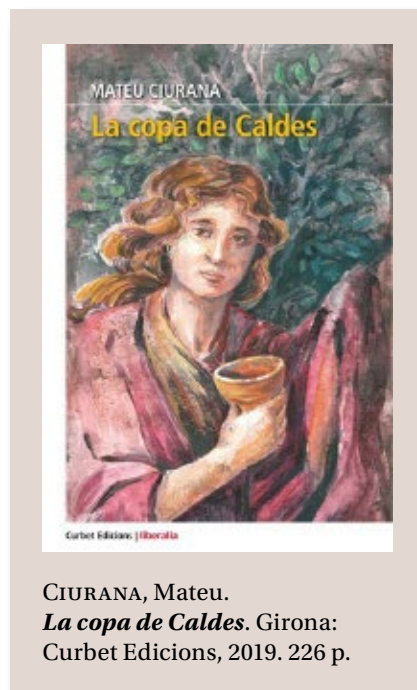
Té un punt de partida tan versemblant que no només es permet començar amb una carta de sant Pau als cristians de Roma —«Ara ja no tinc camp d'acció en aquestes regions i, d'altra banda, sento des de fa molts anys un fort desig de venir a trobar-vos, cosa que penso fer quan vagi cap a Hispània. Espero, doncs, que tot anant-hi us podré visitar, i que em donareu ajuda per arribar-hi, després de fruitar una mica de la vostra companyia. De moment, però, me'n vaig a Jerusalem»—, sinó que a partir d'aquest text sagrat construeix una història meravellosa, amb tres dones com a grans protagonistes, i amb la deduïble aturada de sant Pau a prendre les aigües a les termes de Caldes, de camí cap a Tarragona. Òbviament, un cop fora, Pau decideix escriure l'epístola a la comunitat d'Aquis Voconis.

De la mateixa manera que parodia molt bé la forma d'escriure dels dos diaris locals de Girona, *El Punt* i *el Diari de Girona*, també troba el to per escriure la carta de sant Pau: «[...] et vaig comminar a no donar valor a la copa, perquè Déu em va donar a entendre de l'engany de venerar un simple recipient de fang».

Ciurana fa una entretinguda novel·la sobre el Sant Greal, en què les

goixes i alegries, però, al mateix temps, d'informacions perfectament extrapolables als milers de catalans que van romandre reclosos als camps de concentració a l'altra banda de la frontera. Les precarietats econòmiques, les condicions de vida als barracons o les relacions entre exiliats hi apareixen de forma recurrent. Però també la incertesa pel futur, especialment rellevant en un escenari internacional en el qual es barrejava la intranquil·litat per l'avenç del nazisme i l'esperança per una implicació dels aliats que permetés capgirar la deriva autoritària a l'Estat espanyol.

El material, molt valuós i editat acuradament, es complementa amb un estudi introductor de Salomó Marquès en el qual ens revela alguns detalls sobre la correspondència i els seus protagonistes, i, al mateix temps, condensa els seus coneixements sobre l'exili del magisteri i ofereix detalls sobre els camps de treball, en un dels quals va anar a raure Josep Vilalta, des de Sant Cebrià (al Rosselló) fins a Mos (l'Aude). Un complement especialment interessant per a un tresor recuperat. I, per damunt de tot, una peça més que ens permet donar veu a personatges silenciats durant molts anys.

CIURANA, Mateu.
La copa de Caldes. Girona: Curbet Edicions, 2019. 226 p.

dones, la sororitat de Sant Daniel, en són les guardianes i les responsables que el recipient sagrat no pugui caure en mans dels homes. Amén!

MARQUÈS, Salomó (ed.). **Una veu de l'exili. Les cartes del mestre Josep Vilalta (febrer 1939 - abril 1941).** Girona: La Guerrilla Comunicacional: Universitat de Girona: Museu Memorial de l'Exili, 2019. 249 p.